تاریخ مختصر سینمای افغانستان در گفتگو با محمد رحیم «پیشگام»

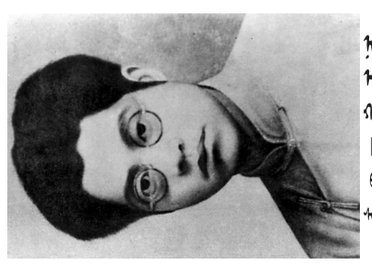

محمد رحیم «پیشگام» در جوانی

□ ۱ مقدمه: تاریخ سینما در افغانستان

□ ۲ سینما و تلویزیون در دهه‌ی ۱۳۵۰

□ ۳ مجاهدین، طالبان و سکوت سینما

□ ۴ گفتگو با محمد رحیم «پیشگام»

□ ۵ سینمای امروز و آینده‌ی تصویر

□ ۶ جمع‌بندی و منابع

□ ۷ پیوست: فهرست فیلم‌ها

□ ۸ واژه‌نامه

□ ۹ سخن پایانی

□ ۱۰ منابع و مآخذ

۱ مقدمه: تاریخ سینما در افغانستان

سینما در افغانستان تاریخی کوتاه اما پرفراز و نشیب دارد. نخستین فیلم‌ها در دهه‌ی ۱۳۴۰ وارد کابل شد و تا آغاز دهه‌ی ۱۳۵۰ ده‌ها فیلم کوتاه و بلند ساخته شد. اما جنگ، مهاجرت و سکوت رسانه‌ها بخش بزرگی از این میراث را از میان برد. این گفتگو تلاش می‌کند با یکی از کسانی سخن بگوید که هم فیلم ساخته و هم سکوت را دیده است.

۲ سینما و تلویزیون در دهه‌ی ۱۳۵۰

در دهه‌ی ۱۳۵۰ تلویزیون افغانستان برنامه‌های زنده، مستند و فیلم کوتاه تولید می‌کرد. بسیاری از کارگردانان آینده در همین مرکز آموزش دیدند. فیلم‌ها اغلب درباره‌ی کشاورزی، سواد و زندگی روستایی بودند و زبان ساده‌ی تصویر را یاد می‌دادند.

۳ مجاهدین، طالبان و سکوت سینما

با آغاز جنگ و سپس حاکمیت طالبان، تولید فیلم تقریباً متوقف شد. بسیاری از فیلم‌ها سوزانده یا پنهان شدند. برخی کارگردانان به خارج رفتند و برخی در سکوت ماندند. این بخش از گفتگو به همین سکوت می‌پردازد.

۴ گفتگو با محمد رحیم «پیشگام»

محمد رحیم «پیشگام» در سال ۱۳۴۸ وارد تلویزیون افغانستان شد و تا دهه‌ی ۱۳۶۰ در بخش تدوین و فیلم‌برداری کار کرد. او بیش از ۴۰ فیلم کوتاه و مستند ساخت. در این گفتگو درباره‌ی روش کار، ترس از سانسور و دلیل سکوت سخن می‌گوید.

۵ سینمای امروز و آینده‌ی تصویر

امروز با موبایل و اینترنت هر کس می‌تواند فیلم بسازد. اما کیفیت، داستان و حافظه‌ی تصویر هنوز کم است. بخش پایانی درباره‌ی آرشیو، آموزش نسل جدید و امکان بازسازی فیلم‌های باقی‌مانده بحث می‌کند.

۶ جمع‌بندی و منابع

فیلم‌ها، عکس‌ها و گفتگوها نشان می‌دهد سینمای افغانستان سرزمینی کوچک اما پرمعنا است. منابع فارسی و انگلیسی در پایان فهرست شده‌اند تا خواننده بتواند خود به سراغ آرشیوها برود.

۷ پیوست: فهرست فیلم‌ها

فهرست فیلم‌های ساخته شده، سال تولید، کارگردان و وضعیت فعلی آن‌ها در این بخش آمده است. برخی از این فیلم‌ها هنوز پیدا نشده‌اند و علامت سوال دارند.

۸ واژه‌نامه

واژه‌هایی مانند مستند، فیلم‌برداری، تدوین، آرشیو و سانسور معنی شده‌اند تا خواننده‌ی غیرمتخصص بتواند متن را بدون دشواری بخواند.

۹ سخن پایانی

سینما در افغانستان هنوز زنده است اما بسیار شکننده. حفظ آن به دوربین و حافظه‌ی مردم وابسته است. این گفتگو تنها یک گام است و راه برای پژوهش‌های بیشتر باز می‌ماند.

۱۰ منابع و مآخذ

منابع شامل کتاب‌ها، مقاله‌ها، گفتگوهای چاپ‌شده و آرشیوهای رسانه‌ای است. فهرست کامل در صفحه‌ی پایانی آمده است.

سینمای افغانستان در گفتگو با محمد رحیم «پیشگام»

نوشته‌ی: نسرین هاشمی — ۱۳ صفحه

محمد رحیم «پیشگام» در جوانی

□ ۱ مقدمه: تاریخ سینما در افغانستان

□ ۲ سینما و تلویزیون در دهه‌ی ۱۳۵۰

□ ۳ مجاهدین، طالبان و سکوت سینما

□ ۴ گفتگو با محمد رحیم «پیشگام»

□ ۵ سینمای امروز و آینده‌ی تصویر

□ ۶ جمع‌بندی و منابع

□ ۷ پیوست: فهرست فیلم‌ها

□ ۸ واژه‌نامه

□ ۹ سخن پایانی

□ ۱۰ منابع و مآخذ

۱ مقدمه: تاریخ سینما در افغانستان

سینما در افغانستان تاریخی کوتاه اما پرفراز و نشیب دارد. نخستین فیلم‌ها در دهه‌ی ۱۳۴۰ وارد کابل شد و تا آغاز دهه‌ی ۱۳۵۰ ده‌ها فیلم کوتاه و بلند ساخته شد. اما جنگ، مهاجرت و سکوت رسانه‌ها بخش بزرگی از این میراث را از میان برد. این گفتگو تلاش می‌کند با یکی از کسانی سخن بگوید که هم فیلم ساخته و هم سکوت را دیده است.

۲ سینما و تلویزیون در دهه‌ی ۱۳۵۰

در دهه‌ی ۱۳۵۰ تلویزیون افغانستان برنامه‌های زنده، مستند و فیلم کوتاه تولید می‌کرد. بسیاری از کارگردانان آینده در همین مرکز آموزش دیدند. فیلم‌ها اغلب درباره‌ی کشاورزی، سواد و زندگی روستایی بودند و زبان ساده‌ی تصویر را یاد می‌دادند.

۳ مجاهدین، طالبان و سکوت سینما

با آغاز جنگ و سپس حاکمیت طالبان، تولید فیلم تقریباً متوقف شد. بسیاری از فیلم‌ها سوزانده یا پنهان شدند. برخی کارگردانان به خارج رفتند و برخی در سکوت ماندند. این بخش از گفتگو به همین سکوت می‌پردازد.

۴ گفتگو با محمد رحیم «پیشگام»

محمد رحیم «پیشگام» در سال ۱۳۴۸ وارد تلویزیون افغانستان شد و تا دهه‌ی ۱۳۶۰ در بخش تدوین و فیلم‌برداری کار کرد. او بیش از ۴۰ فیلم کوتاه و مستند ساخت. در این گفتگو درباره‌ی روش کار، ترس از سانسور و دلیل سکوت سخن می‌گوید.

۵ سینمای امروز و آینده‌ی تصویر

امروز با موبایل و اینترنت هر کس می‌تواند فیلم بسازد. اما کیفیت، داستان و حافظه‌ی تصویر هنوز کم است. بخش پایانی درباره‌ی آرشیو، آموزش نسل جدید و امکان بازسازی فیلم‌های باقی‌مانده بحث می‌کند.

۶ جمع‌بندی و منابع

فیلم‌ها، عکس‌ها و گفتگوها نشان می‌دهد سینمای افغانستان سرزمینی کوچک اما پرمعنا است. منابع فارسی و انگلیسی در پایان فهرست شده‌اند تا خواننده بتواند خود به سراغ آرشیوها برود.

۷ پیوست: فهرست فیلم‌ها

فهرست فیلم‌های ساخته شده، سال تولید، کارگردان و وضعیت فعلی آن‌ها در این بخش آمده است. برخی از این فیلم‌ها هنوز پیدا نشده‌اند و علامت سوال دارند.

۸ واژه‌نامه

واژه‌هایی مانند مستند، فیلم‌برداری، تدوین، آرشیو و سانسور معنی شده‌اند تا خواننده‌ی غیرمتخصص بتواند متن را بدون دشواری بخواند.

۹ سخن پایانی

سینما در افغانستان هنوز زنده است اما بسیار شکننده. حفظ آن به دوربین و حافظه‌ی مردم وابسته است. این گفتگو تنها یک گام است و راه برای پژوهش‌های بیشتر باز می‌ماند.